



18.10.2007
od 11 HL 2007
Javo

ALZHEIMER-KESKUSLIITON LAUSUNTO

LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI, JOKA KOSKEE HOLHOUSTOIMEN EDUNVALVONTAPALVELUJEN JÄRJESTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN JA HOLHOUSTOIMESTA ANNETUN LAIN 8 §:n MUUTTAMISTA.

1. Aluksi

Alzheimer-keskusliitto toimii muistihäiriöisten ja dementoituvien sekä heidän läheistensä kansanterveys-, potilas- ja omaisjärjestönä. Liitolla on 46 paikallisyhdistystä, joilla on noin 10 000 jäsentä. 29:llä liiton jäsenyhdistyksellä on meneillään Ray:n rahoittamia dementiahoidon ja dementoituvien sekä heidän omaistensa avohuollon tukipalveluihin keskittyviä hankkeita.

Alzheimer-keskusliitto pitää luonnosta hallituksen esitykseksi, joka koskee holhustoimen edunvalvontapalveluiden toteuttamisvastuun siirtämistä kunnilta valtiolle, pääsääntöisesti hyvänä. Samoin keskusliitto pitää erityisen tervetulleena ehdotusta holhustoimesta annetun lain 8 §:n muuttamiseksi. Nykyjärjestelmään liittyy muistisairaiden oikeusturvan toteutumiseen liittyviä epäkohtia. Alzheimer-keskusliitto esittää seuraavat näkökannat luonnoksesta hallituksen esitykseksi:

2. Laki edunvalvontapalveluiden järjestämisestä

Alzheimer-keskusliitto pitää luonnosta hallituksen esitykseksi pääsääntöisesti hyvänä.

Alzheimer-keskusliiton näkökannan mukaan yleisen edunvalvojan määrääminen ei kaikissa tilanteissa ole ollut päämiehen etujen mukaista, koska kunnat eivät ole antaneet edunvalvontapalveluiden tuottamiseen riittäviä voimavaroja. Kun yhdellä yleisellä edunvalvojalla on ollut jopa satoja päämiehiä valvottavanaan, yleiset

edunvalvontapalvelut eivät ole kyenneet huolehtimaan *päämiesten eduista* holhoustoimesta annetun lain edellyttämällä tavalla, eivätkä edunvalvontapalvelut ole olleet holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä annetun lain tarkoittamalla tavalla *riittäviä*. On ollut valitettavaa havaita, että yleiset edunvalvojat eivät ole kaikissa tapauksissa, yleensä työmääränsä paljoudesta johtuen, kyenneet tekemään päämiestensä kannalta yksilökohtaisia päätöksiä saatikka tapaamaan näitä henkilökohtaisesti.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan asiakkaat saisivat lain muutoksen jälkeen yhdenmukaisempaa ja laadukkaampaa palvelua, kun henkilökunta olisi kokoaikaista ja ammattitaidon kehittämiseen olisi nykyistä parempi mahdollisuus. Alzheimer-keskusliitto pitää tätä päämiesten oikeusturvan toteutumisen kannalta tärkeänä. Yhdenmukaisen, laadukkaan sekä yksilökohtaisen palvelun takeena on kuitenkin myös sen varmistaminen, että yleisten edunvalvojien päämiesten lukumäärä pidetään kohtuullisena. Alzheimer-keskusliiton näkemyksen mukaan tämä *ei riittäväällä tavalla käy ilmi* hallituksen esitysluonnoksesta. Edelleen, jotta holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestäminen valtioon toteuttamana saataisiin asianmukaisella tavalla hoidetuksi, edellyttää tämä riittävää määrärahaa valtion talousarviossa.

3. Holhoustoimesta annetun lain 8 §:n muuttaminen

Alzheimer-keskusliitto pitää erityisen tervetulleena ehdotusta holhoustoimesta annetun lain 8 §:n muuttamiseksi. Keskusliitto esitti kantanaan jo edunvalvontavaltuutusta koskevan lain valmistelussa, että suuri osa sellaisista dementoituvista ihmisistä, joiden läheiset huolehtivat heidän taloudellisista asioistaan, eivät tarvitse minkäänlaista edunvalvonnan muotoa jatkossakaan. Tämän vuoksi oli Alzheimer-keskusliiton mukaan varottava, ettei edunvalvontavaltuutusta koskevan lain myötä samalla omaksuta järjestelmää, jossa

edunvalvojan määrääminen tai edunvalvontavaltuutuksen tekeminen olisi ainoa keino valvoa toimintakyvyiltään heikentyvän ihmisen etuja.

Keskusliitto esitti näkökantanaan, että omaisten asemaa toimintakyvyiltään heikentyvän ihmisen asioiden hoitajana selkiyttäisi, jos lakiin edunvalvontavaltuutuksesta tai holhoustoimilakiin ehdotettaisiin säännöstä siitä, että esimerkiksi henkilön omaisilla olisi toimivalta hoitaa hänen taloudellisia asioitaan ilman viranomaisvalvontaakin. *"Tämä selkiyttäisi vallitsevaa tilannetta ja olisi lain säätäjän selkeä viesti siitä, että toimintakyvyttömän henkilön asioita voidaan hänen etujensa mukaisesti hoitaa myös ilman minkäänlaista viranomaisvalvontaa."*

On siten ilahduttavaa, että lain säätäjä on nähnyt tarpeelliseksi ottaa holhoustoimilakiin selvennöksen, jonka mukaan edunvalvojan määrääminen on tarpeen vain siinä tapauksessa, että toimintakyvyiltään heikentyneen asiat eivät tule asianmukaisesti hoidetuiksi muulla tavoin.

Helsingissä 15. päivänä lokakuuta 2007.



Varpu Kettunen
Toiminnanjohtaja
Alzheimer-keskusliitto ry



Anna Mäki-Petäjä-Leinonen
Edunvalvonta-asiamies, tutkija
Alzheimer-keskusliitto ry